СВОБОДА — SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

„УРЯДОВИЙ ОРГАН" УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА / ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНІЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXXI. Число 59. Джерзі Сіті, Н. Дж., понеділок, 12. марта, 1923. — VOL. XXXI. No. 59. Jersey City, N. J., Monday, March 12, 1923. THREE CENTS

ФАРМЕРСЬКИЙ БЛЬОК ЗАПОВІДАЄ СВОЮ ПОЛІТИЧНУ ПРОГРАМУ В НОВОМУ КОНҐРЕСІ

ВАШИНҐТОН, Д. К., 9. марта. — Сенатор Кеппер (републиканець із стейту Кензес) заповів, що фармерський бльок послів в новому Конґресі до своєї основної програми прийме такі точки:

1. Бонус для бувших американських жовнірів.
2. Реформа постанов про зелізниці.
3. Реформа податкових законів.
4. Полагода проекту нового фабричного міста Масл Шовлс.

ГОМПЕРС ЗАНЕДУЖАВ

НЮ ЙОРК, Н. Й., 9. марта. — Голова Американської Федерації Праці, Самуїл Гомперс, тяжко занедужав ізза простуди і лежить у шпиталі Ленокс Гилл Гаспител.

ЯК СТОЯТЬ ЧУЖІ ГРОШІ?

НЮ ЙОРК, Н. Й., 9. марта. — Нині на тутешньому біржевому торзі курс заграничних паперових гроший був такий:

НІМЕЦЬКІ марки продавано по 20,000 за 1 американського доляра. Один мілїон німецьких марок 50 долярів.

АВСТРІЙСЬКІ корони продавано по 75,000 за 1 американського доляра. Один мілїон австрійських корон 13 долярів і 30 центів.

ЧЕСЬКО-СЛОВАЦЬКІ корони по 3 американські центи. За 1 доляра 33 чеські корони. Один мілїон чеських корон $30,000.

УГОРСЬКИХ корон 3,000 за 1 доляра. Один мілїон $330.

ПОЛЬСЬКИХ марок 40,000 за одного доляра. Один мілїон польських марок 25 долярів.

РУМУНСЬКИХ леїв 200 за доляра. Один мілїон $5,000.

РОСІЙСЬКІ (царські) рублї продавано по 1,400 за доляра і по 4,000 за доляра. 100-рублеві банкноти продавано по 1,400 за 1 американського доляра; а 500-рублеві банкноти продавано по 4,000 за одного американського доляра. Один мілїон рублів нині коштував 700 долярів при купні соток, і 2350 долярів при купні пятьсотьок.

БРАЗИЛІЙСЬКІ мілрейси, котрі нормально коштують по 32½ цента, нині продавано по 11½ цента.

КАНАДІЙСЬКІ доляри були нині на нюйорському торзі по 98 центів.

З усіх заграничних гроший найгірше стоять тепер австрійські і польські. Замітно, що російські перед революцією гроші стоять тепер висше від польських.

В Австрії заноситься на фінансову реформу, але в Польщі нема на се надії.

СПРАВА СХІДНОЇ ГАЛИЧИНИ В КАНАДІЙСЬКОМУ ПАРЛЯМЕНТІ

ОТТАВА, Онтеріо, столиця Канади, 26. лютого. — На нинішньому засіданню домінїяльного парляменту взято під дискусію резолюцію посла М. Л. Комбела з Мекензі про конечність „скорого, комплетного і остаточного порішення українського питання Радою Ліґи Народів". Дискусія тривала коротко і вчасі її кілька послів із Західної Канади висказалось дуже прихильно про Українців яко поселенців Канади.

Посол М. Н. Кемпбел, який підніс сю квестію, заявив, що Українці терплять гнет через довгі літа. Ся справа дуже великої ваги для Українців Західної Канади. Хоча вони, казав посол Кемпбел, стали добрими горожанами Канади, то зовсім природним є, що вони не перестають інтересуватися своїми старокраєвими справами і бажають бачити вільною їх поневолену державу в Европі.

Роберт Форк, провідник прогресивної партії завважав, що в його власнім окрузі є трохи Українців і всі вони добрі Канадійці.

Гон. В. С. Філдінґ, мінїстер скарбу, заявив, що вступ резолюції оснований на деяких непорозумілих точках. Я пояснив, що Західна Українська Республика ніколи не була признана Ліґою Народів. Оскільки мені відомо, сказав він дальше, то се, чого в резолюції домагається, було вже правительством зроблене. Здається, що Ліґа Народів не має сили заводити довготриваючу суверенність. В 1921 і знова 1922. канадійські представники на засіданню Ліґи Народів піднесли сю справу, і перша резолюція, яка домагалася полагоди справ Східної Галичини, внесена Ч. Дж. Доґертием, була принята Ліґою Народів. На засіданню Ліґи, 1922, канадійська делеґація звернула увагу, що нічого в тім напрямі не було зроблено. Канада, сказав Філдінґ, зробила досі усе, що могла в тім напрямі, до якого спрямована резолюція Кемпбела.

Кемпбел, сказав той, що, оскільки він розуміє, то делеґації нічого не осягнули. Тому він хотів почути ще одно висловлене опінії парляменту на сю справу. Канадійські Українці глубоко оцінюють те, що досі зроблено в напрямі освободження їх рідного краю канадійськими представниками, але вони хотять, аби та справа була вже раз полагоджена. Коли його резолюція не уложена поправно, то він годиться відкликати її. І се він й зробив.

Резолюція посла Кемпбела в справі Східної Галичини була внесена ним 2. лютого, а 15. лютого була поставлена в парляменті на дневний порядок. Вона звучить:

Whereas East Galicia and Northern Bukovina were constituted on November 9, 1918, as an independent State under the name of Western Ukrainian Republic;

And whereas the integrity of this State is guaranteed by the League of Nations, of which League Canada is a member;

Therefore be it resolved that this House urge upon the Government the desirability of making representations through its accredited representatives, to the Council of the League of Nations, the necessity of early, complete and final settlement of the Ukrainian question.

$27,800 зібрано досі на Фонд Негайної Допомоги Рідному Краєви

До повної суми $30,000 не достає всього $2,200.

100 українських громад по 22 доляри, або 220 українських товариств по 10 долярів, або 2,200 українських громадян і громадянок по 1 доляров — може довершити Фонд дуже скоро до повної суми.

Але це скоріше Фонд буде довершений, як рівночасно про се подумають І ПОДБАЮТЬ: ГРОМАДИ, ТОВАРИСТВА, ГРОМАДЯНИ І ГРОМАДЯНКИ — всі разом, і кождий зосібна.

Доповнюйте-ж, аби вже Фонд довго не проволікався, але закінчився з повним успіхом в найблизших днях!

НОВІ ДУМКИ ПРО СМЕРТЬ ЖЕРТВ КУ-КЛАКС-КЛЕНА

БЕСТРОП, ЛУЇЗІЯНА, 8. марта. — Потрощені кости Вотта Даниела та Р. Ричардса, що мали впасти жертвою злочинного канаду сего товариства, предложено кільком лікарям знатокам кости, і сі виступили з новим поясненнєм про спосіб розтрощення костий. Післа сього вияснення оба погиблі мали впасти жертвою не машини до тортури, але просто тяжкого автомобіля („трока").

РОДИЧІ ЛИШИЛИ ДИТИНУ НА СМЕРТЬ В ОГНИ

В четвер коло пів до осьмої години вечером вибух огонь в одним домі при 16-ій вулиці в Ню Йорку. Переїзджаючи на своїм авто полісмен завважав дим, підносячийся з дому; він зараз подав сиґнал до огневої сторожі та вбіг до дому, щоби повідомити всіх мешканців про небезпеку. В одним мешканю дому живе родина Станіслава Занковського. Дізнавшися про огонь, батько схопив 4-літнього сина Станіслава та 6 літню дочку Марію за руку та повів їх коритарем на вулицю, тоді як його жінка побігла до вікна, щоби зійти огневими сходами. Кожде з родичів думало, що друге взяло зі собою 2-літнього хлопчину Франка. На своє велике здивовання батько, виходячи з дому з дітьми в руках, побачив, що жінка сходить без дитини. Жінка собі, зійшовши зі сходів, побачила, що муж не має наймолодшої дитини. Вона стала кричати, але серед загального замішання ніхто її слова і не прислухувався. Батько припав до одного полісмена та став його просити ратувати дитину. Полісмен дістався серед диму до мешкання і по довгім шуканю найшов дитину під горівчим ліжком. Дитина лежала, немовби бавлялися собакою, що лежала коло неї. Полісмен схопив дитину за сорочину та собаку та мерщій поніс на вулицю і віддав родичам. Дитина ні собака не рушалася. Коли нарешті пес прийшов до себе, родичі занепокоїлися дитиною, і прикликали лікаря. Сей міг лишень ствердити смерть від удушення димом.

900 ТИСЯЧ ДОЛЯРІВ НА РІЛЬНИЧІ ІНСТРУКЦІЇ

ОТТАВА, Онт. — Домінїяльне правительство видасть сього року приблизно 900 тисяч долярів на ціль рільничих інструкцій.

Українські фармері повинні домагатись від правительства аби дали їм більше число українських інструкторів.

В УСІХ СПРАВАХ „ОБЄДНАННЯ УКРАЇНСЬКИХ ОРГАНІЗАЦІЙ"

проситься відноситися не до поодиноких урядників, але до секретаря організації на адресу: „Obyednannye" 136 So. Fourth Street, Philadelphia, Pa.

822 ЛЮДИЙ ЗАПЛАТИЛИ $169,832

Протягом 9. місяців, які закінчилися 31. серпня, 1922, переступники Закону Тверезости в Манітобі (Канада) в числі 1922 році заплатили $169,832 кари. Переступники ділються на такі класи: — 335 було покарано за нелеґальне посідання горівки, 285 покарано за спродавання горівки, 76 покарано за нелеґальне купування горівки а 19 покарано за нелеґальне перевожування горівки. Проче число переступників припадає на пияків найдених у пяному стані в публичних місцях.

Протягом того самого часу лікарі видали 157,657 рецепт на закупно в аптиках 15,234 гальонів горячих напитків, т. є.: — 11,482 гальонів алькоголю, 403 гальонів вина і 3,348 гальонів пива.

Для католицьких священиків вано позволення на закупно 558 гальонів сакраментального вина для рабінів 183 гальонів вина.

Лікарам продано для професіональних цілий 149 гальонів, дентистам 57 а ветеринарам 312 гальонів горячих напитків.

Такі цифри подає головний інспектор Дж. Н. Меклін.

А кілько горівки спродали людям „бутлеґери", а кілько люди самі виробили і випили — про се ніхто не знає. Можна знати лише одно, що тепер люди пють більше ріжних горячих напитків як перед уведенням Закону Тверезости.

БУДУТЬ НОВІ ПОДАТКИ В МАНІТОБІ

У своїй буджетовій промові манітобський мінїстер скарбу проголосив заведення деяких нових податків, якими має бути покрити вчасти теперішні недобори. Нові податки мали приносити провінції річно 2 мілїони долярів доходу. Податки увійдуть в життя сього року, а є вони такі:

Податок на газоліні (1 ц. від гальона), на торгових мінеральних водах і ін. напитках. Надзвичайний податок буде на театрах, публичних перегонових місцях, автомобілях службових сертифікатах. Також буде заведений доходовий податок від всяких доходів та зарібників як і бизнесменів.

Проґресивно-фармерське правительство Манітоби змушене витягати себе новими податками, аби покрити видатки себе до руки.

СТРАШНИЙ ПОЖАР

В Питсбурґу занялася в середу вечером Шелтон Гол на Савт Даймонд стріт. Причини пожару ще з певністю ствердити не можна. Відомо лишень, що появу полумінь посередині гук трох голосних експльозій (вибухів). В той час в домі було зібраних богато людий: в однім саме салі відбувався мітинґ спірітуалістів, а в другій салі збори юнії каменярів. Пожар своєю наглою появою так застрашив всіх, находячихся в домі, що їм здавалося, що вони піймані в засідку. Богато людий вискочило на вікна, а звідти скакали з висока на землю, не зважаючи, що скок так само небезпечний для життя, як пожар. З них 20 людий треба було відставити до шпиталів. Кількоро людий, за котрих відомо, що в час пожару були в горівчім домі, ще нема, і тому побоюються, що вони погоріли.

„ЛІҐА ЧИСТИХ КНИЖОК"

Нюйорський суддя Форд, котрий від довшого вже часу звертав на себе публичну увагу нагінкою на книжки, які він вважав неморальними, став тепер організувати „Ліґу чистих книжок", якої ціллю має бути подавати до публичного відома, вістки про книжки, які її видадуться неморальними та небезпечними для моральности других людий.

Свою участь в лізі вже обіцяли римо-католицька та деякі протестантські церкви, кількох рабінів, Федерація Церков, Рицарі Колумба, Товариство Неділі, Армія Спасения, Скавти і т. п.

ЖЕРТВА СПЛЯЧОЇ НЕДУГИ

Заступник міського комішера здоровля в Ню Йорку обчисляє, що вмерло в Злучених Державах на сплячу недугу 96 людий. З того, після його слів в самім Брукліні померло 36.

ВЕЛИКИЙ ПОЖАР В ПРОВІДЕНС

В четвер вечером погорів в місті Провіденс, Ровд Айленд, величезний склеп Шепарда. Шкоду обчисляють на мілїон долярів. Місцеві газети називають се найбільшим огнем в історії міста.

КАНАДА ТРАТИТЬ НА ЗЕЛІЗНИЦЯХ

ОТТАВА, Онт. — Канадійське правительство тратило мин. року на залізницях біля 57 мілїонів долярів, ($56,942,00). Сей дефіцит богато меньший від того, що був минулого року.

ДВІ ДИВІЗІЇ ДОНСЬКИХ КОЗАКІВ ПЕРЕЙШЛИ НА СТОРОНУ ПОВСТАНЦІВ НА УКРАЇНІ

РЕВОЛЮЦІЯ ПРОТИ БОЛЬШЕВИЦЬКОЇ ОКУПАЦІЙНОЇ ВЛАДИ ШИРИТЬСЯ ВІД КИЄВА ДО ДОНУ.

ЛОНДОН, 9. марта. — Вісти з Росії повідомляють, що на Україні збунтувалися дві дивізії війска донських козаків, яких московські большевики вислали були туди для здавлення українських повстанців.

Обі сі дивізії перейшли на сторону українських повстанців і разом з ними йдуть на Київ. По дорозі заняли вже важний зелізничий осередок Васильків.

Московський большевицький „уряд" сильно занепокоївся зростом українського повстання і переходом двох дивізій донських козаків до повстанців, бо тепер повстанці на Україні можуть статися грізною небезпекою для большевицької влади.

Українська революція шириться від Київа аж по Дон і тому московські большевики мати-муть тяжку справу, коли візьмуться до давлення її.

В останньому часі московський большевицький „уряд" замовив у Швеції 1,000,000 крісів, а в Чехословаччині і в Німеччині 2,000,000 крісів, 125,000 кулеметів і 40 літаків. Все те для приготовання проти повстання на широку скалю, на яке заноситься на Україні з весною.

ФРАНЦІЯ ХОЧЕ ЗГОДИ, АЛЕ НЕ ХОЧЕ ЗАЧИНАТИ ПЕРЕГОВОРІВ

ПАРИЖ, 9. марта. — Французьке правительство заявляє, що воно є за мировою злагодою з Німеччиною, але Франція і Бельгія хотять, аби Німеччина перша дала почин до переговорів і до порозуміння.

ФРАНЦУЗИ ЗАГРАБИЛИ 14 БІЛЬОНІВ НІМЕЦЬКИХ МАРОК

ДІССЕЛДОРФ, Німеччина, 9. марта. — Французька головна квартира окупаційної армії в Німеччині заявляє, що покриває видатки удержання свого і бельгійського війска в Рурщині із заграблених німецьких гроший, яких досі французькі окупанти заграбили вже 14 більонів німецьких (паперових) марок.

НІМЦІ ХОТІЛИ ВІДБУДУВАТИ МОНАРХІЮ

БЕРЛІН, 7. марта. — Німецька влада розбила плани німецьких монархістів в Баварії, котрі хотіли виконати переворот і проголосити баварську монархію, яка мала бути зачатком повороту до монархії в цілій Німеччині.

Німецька поліція попала на сліди тайної монархістичної організації і увязнила її провідників. Між ними є проф. Фух, звісний німецький драматичний критик; Махавс, музичний диригент. Також увязнено було адвоката д-ра Кілеса, але відтак його випущено на волю. На волі він сейчас поповнив самовбивство.

НІМЕЦЬКІ МОНАРХІСТИ ДАЮТЬ ПЕНДУ ПОВАЛЕНОМУ КОРОЛІВСЬКОМУ ДОМОВИ

БЕРЛІН, 9. марта. — З Мінхен, столиці Баварії, доносять, що нині ухвалено в тамошньому соймі досмертну платню для бувшої баварської королівської родини Віттельсбахів.

За постановою голосувало 92 послів, а проти лише 26 соціялістів.

Вчасі дебати над сею справою і підчас голосовання монархісти уладили манїфестацію в честь бувшого баварського престолонаслідника Руппрехта.

Соціялісти бояться, що баварські монархісти хотять повалити републику і проголосити монархію і длятого зорушуються до оборони републики перед замахом монархістів.

ТУРКИ ЩЕ ГОТОВІ ДО ПЕРЕГОВОРІВ З АЛІЯНТАМИ

ЛОНДОН, 8. марта. — З Царгорода, столиці Туреччини, доносять, що турецьке національне зібрання в Анґорі (в Малій Азії) відкинуло мировий договір, який аліянти предложили турецькому делеґатови Ісметови паші на конференції в Лозанні, у Швайцарії, але поручило йому продовжати переговори з аліянтами для заключення договору у справах фінансових, економічних і судових.

Кажуть, що зібрання приняло всі ті концесії, які Ісмет паша обіцяв аліянтам в Лозанні.

Турецьке правительство має завтра передати аліянтам постанову анґорського парляменту.

СПРАВА МИРА ТУРЕЧЧИНИ З АЛІЯНТАМИ

ЦАРГОРОД, столиця Туреччини, 9. марта. — Турецьке правительство повідомило аліянтів, що приймає лише політичні умови лозанського мирового договору з деякими змінами, але не приймає його економічної части і длятого запрошує аліянтів до нових переговорів для заключення повного мирового договору.

АНҐЛІЙСЬКИЙ КОРОЛЬ НА ВЕЧЕРІ З РОБІТНИЧИМИ ПОСЛАМИ

ЛОНДОН, 9. марта. — Вчера був британський король Юрій з жінкою Марією на вечері у посолки пані Астор, разом з робітничими послами і їх жінками.

Се була перша така подія в життю анґлійської королівської пари.

Король Юрій запросив до себе на обід робітничих і соціялістичних послів до палати Бакинґен, на 15. с. м.

РОСІЙСЬКІ РОБІТНИКИ ДАЮТЬ ЗБІЖЕ НІМЕЦЬКИМ РОБІТНИКАМ

МОСКВА, 9. марта. — Російські робітничі союзи (юнії) вислали вчера телеґраму до Німеччини, в якій заявляють, що вишлють німецьким робітникам в Рурщину 9,000 тон.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893.
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays, at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 3, 1879.
Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:		ПЕРЕДПЛАТА.	
Three cents the copy.		Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates.		В Джерзи Сіті і заграницею.	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.

Телефон „Свободи": 498 Montgomery. Тел. У. Н. Союза: 1883 Montgomery.

За оголошення редакція не відповідає.

З Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Адреса: "SVOBODA", 83 GRAND STREET, JERSEY CITY, N. J.

УКРАЇНСЬКІ ГРОМАДИ:----

Доповніть Фонд Негайної Допомоги!

Нехай кожда громада і кожде товариство доложить ЩЕ МАЛЕНЬКУ СУМУ і Фонд буде доповнений!

Коли всі громади додадуть ще маленькі датки, так Фонд за кілька днів буде докінчений і замкнений.

ШЛЯХ ДО ПОБІДИ.

Віденський тижневик „Український Прапор" у виданню з 17-го лютого, 1923, подав зміст довшої розвідки д-ра ВОЛОДИМИРА СІМЕНОВИЧА з Шикаго, Ілл., яка була недавно поміщена в нашій часописі п. з. „У СПРАВІ НАШОЇ ДЕРЖАВНОСТИ".

„Український Прапор" подав вимки, в яких особливо вказується на те, що ми мусимо зрозуміти, що боремось за українську ДЕРЖАВУ; що ми передовсім самі мусимо признати істнованне у нас української ДЕРЖАВИ, і в сьому напрямі та для сеї мети безупинно а систематично працювати.

Далі „У. П." підніс слова д-ра Сіменовича, що коли Українці признають Українську ДЕРЖАВУ, то передівсім мусять самі добровільно оподаткуватись і платити ДЕРЖАВНИЙ ПОДАТОК. Бо лише за помочию державного податку Українська Держава буде не тільки ідеею але й дійсностю, дійсностю, яку ми мусимо признати перші, а щойно за нами увесь світ.

„Український Прапор" далі пише від себе з сього приводу:

До сих розумних і актуальних міркувань шановного автора зазначимо, що саме недавно один визначний громадянин з краю підносив думку, що не тільки Америка але і край повинен хочби мінімальним податком зазначити, що він, не зважаючи на матеріяльну нужду, готовий на фінансову жертву для свого Правительства. Такий державний податок краю звязав би ще тіснійше край з Урядом і був би величною маніфестацією державної зрілости нашого народу перед цілим світом. Тоді певно ніодин польський міністер не відважився би сказати, що визвольну боротьбу за незалежність Галицької Землі веде тільки „група емігрантів із закордону".

Та на таку маніфестацію національної волі спроможеться наш нарід, коли він утворить один нерозривний зелізний фронт.

Ми ще додамо від себе, що американські Українці, які є РЕЗЕРВОЮ Галицької України в боротьбі проти польської окупації, не повинні свого обовязку забувати ані на хвилю.

Наш обовязок — се: 1. ПРИЗНАННЄ Української ДЕРЖАВИ у себе самиж; 2. поміч фінансова для сеї Української Держави ДЕРЖАВНИМ ПОДАТКОМ; 3. поміч моральна УЧАСТЮ В ПОЛІТИЧНІЙ БОРОТЬБІ за Українську Державу.

Тепер на черзі боротьба за Українську Державу на Галицькій Землі.

Що-ж робить її РЕЗЕРВА?

Ні мовчить, ні кричить...

Про признанне Української Держави можна би сказати, що признаемо, але більше на словах ніж на ділах.

Бо наш ДЕРЖАВНИЙ ПОДАТОК не дописує.

Ми пів року збираемо $30,000 добровільного українського державного податку і не можемо якось дотягнути до повної суми.

А се був би доказ, що ми як слід ані не признаемо самі у себе Української Держави ані навіть як слід не розуміемо сього признання і його потреби в національній боротьбі за державність.

З Дітройт, Миш., пишуть нам, що там Поляки глузували собі з Українців, що вони не потрафлять зібрати $30,000, кажучи, що вони (Поляки) зложили-б таку суму за тиждень. Чи вони зложили би, чи ні, але ми мусимо розуміти і добре тямити, що се СПРАВА ЧЕСТИ американських Українців: дозбирати повну суму. Чи перед своїми чи перед ворогами американські Українці не повинні показувати слабости, яка не лицюе народови, що стоїть як жовнір на фронті у бою.

Тому ми не повинні вже довго баритись, але в короткому часі досершити недозбирану суму.

Нині з Вашингтону довідомляють нас, що Фонд добіг уже до суми $27,800, значить БРАКУЄ ЩЕ усього 2,200 долярів. Се сума не велика і власне тому не годиться вже з нею довго зволікати.

Зволікають головно ПІЗНІ ПАТРІОТИ І ПАТРІОТИ НА СЛОВАХ, котрі богато говорять, а мало або й нічого не дають. Тож треба другим громадянам на них натиснути.

Але ті свідомі патріоти, котрі вже зложили $27,800, повинні теж і зі своеї сторони подбати, аби їх добре діло не пропало.

Нехай ті Українці й Українки, котрі вже дали жертви на Фонд Негайної Допомоги, ЩЕ ДАДУТЬ ПО ОДНОМУ ДОЛЯРОВИ, а ті товариства, котрі теж зложили свої дари, ДОЛОЖАТЬ ЩЕ ПО 5 долярів, а в недовгому часі Фонд буде довершений.

На пізних і пустомельних патріотів також треба натиснути, але в дійсности кожда нація у бою числить тільки на свідомих і діяльних борців передівсім. Таксамо і серед американських Українців. Вони се добре розуміють і ми віримо, що сповнять свій громадський обовязок.

А тоді покажемо, що дійсно признаемо Українську Державу і для неї працюемо.

НОВА НЕБЕЗПЕКА ДЛЯ УКРАЇНСЬКИХ ЗЕМЕЛЬ ПІД ОКУПАЦІЄЮ ПОЛЬЩІ

(Від власного кореспондента).

В останніх тижнях велися в польськім соймі великі політичні дебати.

В звязку з питаннем довіря для кабінету Сікорського і з буджетовою провізорією міністри виголошували довгі політичні промови про внутрішне і міжнародне положенне, а потім до сих промов долучалися промови представників окремих посольських груп.

В сих дебатах виринуло знов питанне східних границь Польщі.

Фактичною східною границею Польщі є лінія рижського договору. Одначе Польща не є певна сеї границі.

На основі Версайського договору східні границі Польщі мають означити головні держави антанти.

Сього вони доси не зробили. Правда, Найвисша Рада на засіданню 8 грудня 1919 р. була означила східні границі Польщі. Є се т. зв. лінія Керзона. Одначе є се тільки проект, який доси не набрав правної сили.

Лінії рижського договору ані головні держави антанти, ані инші держави доси правно не признали. І головні держави антанти й инші держави числяться з рижським договором як з фактом, одначе доси не дали тому фактови свого правного признання.

Що се значить? Що вони зберігають собі в сій справі вільну руку і можуть кождої хвилі, коли вважатимуть обставини за відповідні, перекреслити рижський договір.

Ся обставина, що фактична границя Польщі не має доси міжнародньо-правного признання, дуже непокоїть Польщу.

З окрема Особливо-ж непокоїть Польщу справа Галичини. Що з того, що Галичина лежить на захід від лінії рижського договору, серед областий, які рижський договір означує як польські? На основі цілого ряду міжнародніх договорів і рішень, які Польщу правно обовязують, Галичина не є частю Польщі, тільки знаходиться під суверенністю головних держав антанти, які мають право вирішити її правне положенне.

Теоретично над Польщею висить можливість, що головні держави антанти можуть кождої хвилі приказати Польщі забрати з Галичини свою армію, усунути з сього краю польську окупацію і привернути йому державну незалежність.

Таке рішенне головних держав антанти не могло би остати без наслідків для тих українських земель, які Радянська Україна відступила Польщі на основі рижського договору.

Рижський договір, як сказано, головні держави антанти не обовязує. Вони мають право повести східні границі Польщі так, що Польща втратила би не тільки Галичину, але й инші українські землі.

І чи справді Польща може держати прим. Волинь, коли не буде мати Галичини?

Весь сей страх Польщі за її східні границі виринув у згаданій соймовій дебаті. З усіх промов виходило одно: що треба нарешті запевнити собі панованне над загарбаними українськими землями, постаратися, щоби фактична східна границя Польщі одержала правне признанне головних держав антанти.

В звязку з сим польська преса доносить, що польська рада міністрів в останніх днях богато радила над тим, якби добути для фактичної східної границі Польщі правне признанне головних держав антанти. Обмірковувано становище окремих держав антанти і рішено поробити дипльоматичні заходи, щоб виснити, чи не вдалося би осягнути згоду головних держав антанти на лінію рижського договору.

Сі польські дипльоматичні заходи являються **великою небезпекою для українських земель, які знаходяться під польською окупацією.**

Добиваючися в великих держав антанти правного признання лінії рижського договору, Польща класти́ме передовсім ваги на те, щоб головні держави антанти рішили, **що Галичина має належати до Польщі.**

Коли-б Польщі вдалося осягнути таке рішенне в справі Галичини, справа инших українських земель представлялаби для Польщі більших трудностий.

Доки Галичина не є частю Польщі, доти Польща не може бути певна панування на инших українських землях. Та коли Галичину головні держави антанти віддали би Польщі тоді ціле питанне східних границь Польщі набирає для Польщі корисних виглядів.

Безперечно, що сих своїх польських заходах Польща використае також політику українських послів з Волині, Холмщини й Підляша в польськім соймі. Вона скаже: „Політика українських послів Волині, Холмщини й Підляша свідчить, що ті землі погодилися з своею приналежністю до Польщі.

Отже треба признати Польщі ще Галичину і так ціле питанне про східні границі Польщі буде полагоджене".

Я все заступав думку, що Волинь, Холмщина і Підляше повинні заняти проти Польщі таке саме становище як Галичина, що повинен утворитися одноцільний фронт усіх українських земель, поневолених Польщею, під кличем: „Проч з польською окупацією!"

Очевидно, про в сій своїй помилковости політика українських послів Волини, Холмщини й Підляша **не дае основ** до твердження, що й українські землі погодилися з польським ярмом. Але ся політика може дати Польщі **привід** до такого твердження. Як знаемо, Поляки є майстри в політичній брехні.

З огляду на сю нову небезпеку, яка грозить Галичині, Волині, Холмщині й Підляшу від польських дипльоматичних заходів для міжнародньо-правного признання фактичної східної границі Польщі — ми повинні скріпити нашу діяльність на міжнароднім полі, щоб сю небезпеку відперти.

Є се передовсім задача нашого правительства.

Та щоб воно могло як слід її сповнити весь український нарід — отже край, політична еміграція і осіла еміграція в Америці — мусить дати йому моральну опору й матеріяльні засоби.

Прага, 17. лютого 1923.

Д-р Михайло Лозинський.

Клим Поліщук.

ПОВСТАННЯ.

Іх тьма осліпила собою,
Як рвались вони із низин. —
І хтось їх покликав до бою,
Та в бій не пішов ні один!

І стала пустиня на полі,
І стала жалоба в селі.
І знов застогнала в неволі
Пригнічена тінь на ріллі.

Так згинула мрія одвічна,
Так згасли надійні огні,
Лилишась жалоба довічна, —
Ридають останні пісні

. . . Страшною легендою буде
Правдивий переказ тих днів,
Як рвались до світла, у люди,
Осліплені діти полів. . .

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА".

НЕ ДАЙМО ЗРАДІ ГУЛЯТИ!

Тисячі літ минули від часу, коли Леонід зі своїми Спартанцями поляг під Термопилями в обороні своеї вітчини. Так само тисячі літ Канули в океані минувшини коли Муцій Сцевола спалив свою руку, щоби доказати грабіжному цареві, що він не боїться ніяких мук задля свого народу. Сотки літ минають від пори, коли жив швайцарський герой, Вільгельм Тель, і так само цілі віки проминули від смерти на огнянім кострі славної орлеанської дівчини, Іванни Д'Арк.

Кождий пересічний Українець знае за ті особи та їх геройчні вчинки. Але кілько є таких Українців, що знають за преславного Володимира Мономаха, за свого князя-героя, що „не злазив з коня на протязі цілого свого життя", який через кількадесять років вів безнастанні бої з ворогами нашої вітчини?

Кілько Українок свідомі про посвяту геройчної посадниці, Марти Борецької, війтихи Новгороду, яка так довго боролася з Московщиною за свободу української городської републики?

Кілько із нас знае за еї трагічну смерть під топором ката на присуд московського великого князя?

Хто із нас згадуе славну память „Козака Байди" (Дмитра Вишневецького), якого Турки повісили на гаку за ребро, а який ніяк їм не піддався, а ще й лихословив їх султанові та їх турецькій вірі?

Хто уявляе у своїй памяти ту безліч наших козаків, які показували скрайню погорду до найбільших мук і смерти із рук ворогів? Чи уміемо ми згадати про тих мучеників-героїв, які, застромлені на палях, курили люльку і глумилися з проклятих катів-ляхів, з їх панів і „панської віри?"

Чи на памяти нам наші жінки України, які разом з дітьми кидалися сотками в огень, щоби тільки не впасти в руки Ляхів?

Чи забули ми вже про ту сотню Українців, які оточені зі всіх сторін, не хотіли приняти ніякої ласки від Поляків. Недобиткам обіцювано не тільки цілковите помилування, але за їх відвагу „шляхоцький індигенат", цебто, що припустячи їх до шляхецької верстви і еї привилеїв. Чи затямили, як вони згинули усі, до послідного, убиваючи остатним вистрілом еще одного ворога? А коли вже не остало нічим одборонятись, послідний козак скочив у воду і втопився, бо волів покінчити сам з собою, чим здатися ворогам у руки.

Чи часто згадуемо за Івана Височана або Олексу Довбуша, що так відважно боролися проти Ляхів на галицькім Підгірю і у горах? Чи відомо кождому із нас, які бої велися на Придніпровю проти наїзників — давно еще перед Хмельниччиною.

Чи уміемо ми пошанувати память великих, але нещасливих наших провідників, як Остряниця, Павлюк, Гуна, Трясило, Гонта, Залізняк і десятки других?

Чи бодай тепер стежимо за тими геройчними ділами, які сповнюються у теперішний час?

Чи знаемо ми за того десятьлітного українського хлопчика, що важив свое життя, аби виратувати залізничний потяг з амуніцією? Чи памятаемо, як та дитина доконала геройчного вчинку, коли пішла тасити розпалену під возами нафту, яку запалили вороги, щоб спричинити експльозію?

Усі втекли, тільки хлопчина не побоявся майбутньої смерти. Його геройству треба завдячити не тільки вратованне амуніції, але цілої тернопільської околиці, яку вибух бувби знищив до щенту.

Чи затямили ми ту нашу сотню, яка ішла на очевидну смерть, а пожаліла чобіт, щоб не дісталися в руки ворогам? Памятаете, як вони поскидали чоботи і відіслали до армії, а самі побігли босі приступом на багнети?

Чи тямите як вмирав Мельничук, Шеремета і другі?

Чи читалисьте, як наші хлопці борються майже голіруч із польським військом і щандарами?

Чи знаете, що міліони нашого народу перетворюються нині у героїв, що радше терплять вязниці, переслідування, всіляку біду, холод, голод, крайню нужду, аніж би піддалися ворога?

Чи знаете, що на Великій Україні безнастанні повстання, що нема тижня, аби не розстрілювано українських патріотів?

Чи знаете, що на усьому світі жаден нарід не приніс тільки жертв для волі, що Україна?

А коли еще і тепер ми без права на своїй землі, то тому ми винні самі. **Безліч героїв, море крови, терпіння міліонів — усьо це задармо, поки терпимо між собою хрунів і шпіонів. Поки не з'уміемо вичистити свого власного гурту, поки будемо потуряти зрадникам і шкаралупникам, поти не збудуемо держави.** Найперше наша борба зі своїми власними Юдами. Нам треба винищити зраду до самого коріння. Ту зрадницьку роботу маемо не тільки в краю, але і на еміграції, але і тут в Америці. Наша патріотична суспільність повинна найти спосіб, щоб зрада не мала місця поміж нами.

Хочете знати, із якого металю наша молодь у краю?

А от послухайте: У селі Дулібах, як і всюди в Галичині, наказали Ляхи військову бранку. Уже кілька тижнів шукають шандарі за нашими хлопцями, але досі не найшли еще ані одного. Хоч зима, ховаються по лісах та де хто може, а до безправного військового побору не стають. Оден хлопець, Дмитро Баглай, син Яця, сховався був перед шандарами у солому. Оден з шандарів пробував багнетом ту солому, де він був схований і пробив йому ногу на скрізь. Бравий хлопець ані не порушився, ані не писнув. Витерпів, як Спартанець, страшний біль, не вважав, що багнет може прошити його груди усьо стерпів радше, чим піти служити до армії наших клятих ворогів.

Нарід, що мае таку завзяту молодь, не може остати в неволі. Ми мусимо добути незалежну українську державу, хочаби увесь світ став проти нас. А доконаемо це тим скорше, чим швидше вигубимо зрадників, запроданців і перевертнів.

Дерево свободи підливаеться не тільки кровію своїх героїв та мучеників, але також польських зрадників і ворогів.

Марко Проклятий.

МАЛЕНЬКЕ СЛІВЦЕ ДО НАШИХ ДОПИСУВАТЕЛІВ

Коли пишете допис, то **пишіть тільки на одній стороні** паперу, а другу оставляйте чистою.

Пишіть ядерно. Не розписуйтесь, не гарйтеся високопарними словами а пишіть про саму суть, про саме ядро річи. Добрий допис зміститься вигідно на 2 чи 3 сторінках письма. ж.

Вживайте нового правопису. Памятайте, що буква „ї" пишеться тепер тільки там, де чути „йі", н. пр. їда, поїхав, Україна і т. п. Слова такі як сіно, сім, сідати, сідло, веснінки, висів і т. п. пишуться через „і" з одною точкою.

Таксамо треба писати через подвійний півзвук такі слова, як обеднанне, проханне, браття, життє, весілле, камінне і т. п. Пишемо так тому, бо на Великій Україні вживаеться отакий правопис. Значить, його уживае девять десятих частий нашого народу, тому й Галичани мусять його приняти. Уживаеться також частійше „цей, ця, це" аніж „сей, ся, се", хоча можна уживати без блуду обох слів.

Жива мова переміняеться безупинно. Длятого треба уважно стежити за всіми переміннами, щоб не одстати від живого загалу. Це важне особливе для нас, що живемо на чужині і не маемо тісної звязи зі своїми людьми на Україні. Жива мова богатіє з кождим роком. Інтелігентний чоловік повинен дбати, щоби зискати як найбільше висловів для вираження своїх думок. Українська мова дуже богата; тому не оставаймо бідними зі своїм убогим словарем, а приймаймо радо кожде нове слово, яке зложив наш український народ.

Р. К-т.

ПЕРЕПИСКА РЕДАКЦІЇ

Впов. нашим дописувателям до відома. — Хто хоче конче, щоби лист з краю був йому назад відісланий, мусить прислати заадресовану до себе коверту з почтовим значком, а не самий значок (стемп). Хто цего не зробить, тому листа не звернемо.

—0—

Москвофілови з Мейфілд, Па. — Здорові були, старий вороже України! Ми не годні гніватися на умираючих. Пропав цар, а ви блукаете нещасними сиротами по світі. Він був головою вашого руху, а тепер то ціла ваша партія — труп без голови. А тепер ще надійшла чутка, що Московщина вимирае. Большевиків уже чорт бере, розсипаеться великан на глиняних ногах... А Україна? Вона перебула Половців, Печенігів, Чорних Клобуків, Татар, Хазарів і чимало других азійських племен. Вона перебуде і московську дич! А Польщу ми вже завалили раз і завалимо вдруге — не бійтеся! І румунську мамалигу зітрем на муку! За короткий час оживе могуча українська держава, а тоді і Ви, Лешку, разом з нами заспіваете громогласно: Ще не вмерла Україна! та станете гордим сином великої і славної, спільної усім нам Вітчини! І не бійтеся за Лемківщину ані за Прикарпатте. Ми нашого Бескиду ані наших людий не віддамо нікому нікому!

—0—

В. К., Рачестер, Н. Й. — Не можемо помістити допису, поки не скличете зборів і не провірите цілої справи з „Комітетом для помочі селу Пуків, рогатинського повіту". Учиніть це як найскорше. Попросіть вашого священика, щоби заповів збори, на котрі повинні зійтися всі, що складали свої жертви на руки комітету.

—0—

М. Д., Оборн, Н. Й. — Пишіть тільки на одній стороні, а другу оставляйте порожною, коли даете щонебудь до друку.

—0—

Нашим дописувателям: Після нового правопису пишеться український а не україньский, Вишенський а не Вишеньский і т. п.

—0—

М. Г., Бриджпорт, Конн. — На відозві з вашого села є громадська печатка в польській мові підпис „начельніка ґміни", якогось „Вавжиньца". Ми наплювали би самі собі і нашій еміграції в лице, якби таку відозву помістили. Опріч цього свідомі люди пишуть із краю, що там правдива повість з дзвонами. Дзвони річ третьорядної ваги. Як хто хоче мати дзвони, най купить собі сам. Ми поміщуемо оголошення про такі складки, які мають вагу для українського життя, для таких українських осередків, як читальня, українська школа а й українська церква. Крім тих льокальних потреб, у нас є загально-народні діла, які потребують тривкої помочі від нашої еміграції. Дзвони можуть зачекати.

UKRAINIANS ARE A RARE DELIGHT

Picturesque and Colorful Singers Give One of the Most Wonderful concerts Ever Heard in Toledo

By DICK MEADE.

At times like a great organ, again as muted strings and then as sobbing reeds, the Ukrainian National Chorus sang thru a program of novelty and melody on Monday evening at the Coliseum in the fifth concert of the Civic Music League's season.

Never before have we heard human voices in various projection of group singing that at times so recembled the manifestations of a symphony orchestra functioning in soft and low melody.

Facile voices of pliability that seemed almost mechanical as they responded to the slighest gesture of hand or finger or expression of the magnetic conductor, Professor Alexander Koshetz, were swept up and down the scale, in and out and here and there as a single singer.

The Ukrainians presented the most perfectly trained chorus we've ever listened to. Under absolute discipline, their eyes riveted upon the conductor's fingers, upon his features, which changed with the temper and tempo of the music, they sang in great spirit and understanding the colorful melodies of their country.

Variety of Tones.

There was wild abandon to some of the numbers, a plaintive appeal in others, there was the tenderness of the sentimental in more and the gay and cheerful in those of holiday intent.

Garbed in the picturesque dress of Ukrainia and singing with pride and seriousness the quaint and unusual melodies, the chorus provided a concert of delightful attainments and novelty.

Most of the numbers were folk songs, reflecting the life and activities of the simple people, their joy and sorrows, their festivals, their dances and their holiday customs.

Nearly all the music was written by Professor Koshetz or adapted by him and was of such a curious and bizarre nautre that it probably could not have been given with such spirit or harmony by any other race of people.

Koshetz is a great conductor. He has remarkable command of his singers and even with his back to the good audience that filled the Coliseum, the personality of the man could be felt.

In Perfect Command.

He uses no baton other than his hands and fingers. There are no sweeping gestures, no body evolutions or freakish acrobatics. But what a commanedr he is and what good soldiers are those colorful men and women!

In the chorus are two particularly good tenors and a soprano who carried the melody of several numbers. What a marvelous tonal background the bassos furnish, and how the wide variety of voices dovetal and harmonize!

To our appreciation a humming song of haunting melody, led by the soprano, called "Lullaby," was the high spot in the singing of the Ukrainians and was the most wonderful presentation of group singing we have ever heard.

We trust the Ukrainians may return to Toledo some day. We would like every person in this city to hear them.

(The Toledo News Bee, Feb. 13, 1923.)

ВЕСНЯНИМ БОРЦЯМ.

(Синови мому Богданови присвячую).

Що рік під весну нарід святкує,
Моляться Богу старі і діти з всего серденька.
Один день в році нарід жертвує
Памяти борця за правду й волю — Батька Шевченка.
А ніч під свято, місячна, ясна,
Всюди так тихо. Могила генія немов чекає
Якихсь відвідин. Година вчасна —
З далека тихий надліта шелест — то хтось ступає.
Надійшла північ і враз за хмари
Місяць сховався, а дикий вихор завив горою.
Дрожить земля вся і якісь мари
Виходять з неї. Мабуть забракло їм в ній спокою.
Що се? Чи військо іде степами,
Піде́ться горами, йде маніпадами, плине рікою?
Чи повстав нарід, що ждав віками
На тую хвилю? — Повстав та суне кудись юрбою?
Ой! Не живих то грімкі ступання,
Не живих гомін, брязкіт заліза, пісня военна!
Хід їх легенький, мов хвилювання
Трави по степах — а тихий шепіт, мова таємна.
То ті, що вічним сном уже спали,
Борці за волю народу свого, встали з могил,
Щоб Шевченкові поклін віддали,
Та щоб з святої зняли могили забуття пил.
І припадають д' могилі тіни
І плач несеться, жалісний, тихий, важкі зітхання.
Чи жаль їм генія? Чи України?
Життє згадали — молоде, пишне, — хвилю конання?
Цить! Слова чути, слова розпуки:
„А щож Ти з нами, дітьми Твоїми, Батьку, учинив?
Вставати, звільняти з кайданів руки,
Вражою кровю волю окропити, Ти нам велів".
„І ми боролись, впали за волю,
На дармо труд наш, марне сконанне — вся горя чаша!
Бо діти наші терплять неволю,
Голодна, боса, та безпросвітна дітвора наша!"
„Нема в могилі борцям спокою,
Коли їх діти, як цілого народу, гине в неволі!
Змилуйся, Батьку! ... про раду Твою
Просим. — Як дітям нашим нещасним добути волі?"
І знов затихло, земля заснула,
Засвітив місяць, счезла десь дикий велика сила.
Щож се? Чи рибка в Дніпрі плюснула?
Чи легіт вітру? Чи відповіла борцям могила?

* * *

Раненько будиться мати, це світять місяць і зорі,
Ще сонічко ген далеко, не перейшло за рідні гори.
При горіючій свічечці, хлопчина школярик сидить,
Книжку добув, та вже вчиться і мов тая бджілка бре-
[нить.
„Синку! Чогож так раненько схопивсь ти? Здоровле
[шануй,
Сил молоденьких у праці за тяжкій — ти не марнуй!
Знаєш, тебе лиш одного судьба мені полишила,
Твій батько боровсь за волю, могила його закрила".
А хлопчик мамі говорить: „Предивний я нині сон мав.
Мені приснився мій тато, сердечно мене він витав;
Відтак сказав: „Вставай, сину, на тебе жде праця і
[труд,
Забув ти за що я згинув? Що стогне в неволі наш
[люд?"
Що хоч борці вже не встануть, дітям полишили борбу
За рідного краю свободу, за долю і волю журби?"
„Чого мечем не здобули, Наука і Праця возьме,
І з рук маленьких трудящих, народ свою волю прийме"

Закомаре, дня 15. лютого, 1922. **Галя.**

І. Полтавець-Остряниця.

ПІДЕМО ЗА НИМ!...

Ой Дніпре, мій Дніпре, широкий та дужий!
Багато ти, батьку, у море носив
Козацької крови, — ще понесеш друже!
Червонів ти сине, та не напоїв. —
У сю ніч упемся! Пекельнеє свято,
По всій Україні сю ніч зареве;
Потече багато — багато — багато
Шляхетської крови! Козак оживе.
Оживуть Гетьмани в золотім жупані,
Прокинеться доля, козак засьпіва:
„Ні Жида, ні Ляха!" А в степах Украйни —
Дай-то, Боже милий — блисне булава!

Сьогодня, на далекій чужині, серед чужих людей зійшлися ми поклонитися прахові Великого Пророка і Співця тяжкої недолі України.

Сьогодня відтіля, де нам широким Дніпром стоїть його висока могила, ми чуємо його покли:

„Україна в небезпеці".

Сьогодня з нею разом Він звертається з цим закликом до всіх вірних і кращих синів України, які завжди стояли на сторожі її волі і для яких цей заклик, в сучасний момент, не являється лише порожнім звуком, але бранним призивом до боротьби за волю й честь своєї Вітчини, яка під чужими володарями, дійшла до Руїни більш страшної, як Руїна підчас міжгетьманської доби в XVIII. ст.

Стара кривава помста панує тепер. Різня без суду й слідства, терор стався загальним явищем, все руйнується, гине цвітуча наша Батьківщина, заливаючись кровю й покриваючись трупом.

Україна кличе нас до боротьби, до праці. В сей час ми мусимо залишити всілякі нелади й непорозуміння і міцно піднести свій голос до всього світу: стати доспільної праці на захист чести й волі рідного краю й народу від Америки до Зеленого Клину.

З нею разом з високої могили нас кличе Великий Кобзар України до обєднання в єдину Національну Сім'ю під старими прапорами побіди й слави, порох котрих хай віджевить в серцях і душах наших славетні й великі діла прадідів.

І цей день Свято Того, хто найбільш приніс жертв за долю Рідного Краю, не ма; більшої, якої ми не принесли би за честь і свободу України.

„Україна в небезпеці" і „Все за одного — один за всіх — це-гасла нинішньої хвилі. Вони будуть покликом до всіх нас віруючих в непереможність наших сил, вони зеднають нас від козака до старшини й від селянина до пана, в тісні ряди на боротьбу й захист Української Державности.

Згадаймо-ж в цей час славні діла наших прадідів, про які в своїх думах співав Великий Комзар України; згадаймо ті місця, де старий Дніпро, прорвавшись крізь Вовче Гирло, котить хвилю за хвилею через скалисті пороги до широких вод Чорного Моря. Там виростала й гарцювала українська воля; відтіля вилітали орли України на захист волі своєї Неньки.

Ось Хортиця, де славетний Гетьман Байда відбивався з невеликим козацьким кошем від безчисленних орд турецьких.

Ось Микетинська Січ, що щирим серцем привітала орла України старого Хміля.

А онде Чартомлицька Січ з могилою славного кошового Івана Сірка, стереже руїни Старої Січи, стереже стару славу і мирний спокій наших великих прадідів.

Хто-ж були вони, ці славні лицарі Запорожці? Що-ж це таке Українське Козацтво? Чи були то свободолюбці, які взяли на себе тяжкий хрест, щоби своєю крою захистити волю України й рідного народу? На це Шевченко каже:

Брешеш людоморе:
За святую правду, волю
Розбійник не стане,
Не розкує закований
У ваші кайдани
Народ темний; не заріже
Лукавого сина;
Не розібє живе серце
За свою країну!...

Так Так це були Лицарі, оборонці Вітчини. Це був авангард України з найкращих синів в її боротьбі за волю.

І гучно в час небезпеки вітчини, розлива вся заклик Запорожців до боротьби з ворогом і піднімав у сіх вірних синів.

Цей заклик, кликав на смертельний бій за Віру і Волю і чулося скрізь:

„Хто хоче за християнську віру й батьківщину посажений на паль? Хто хоче бути четвертований, колесований? Хто готовий перетерпіти всі муки за Україну, Нарід, та Хрест Святий? Хто не боїться смерти — приставай до нас!"...

І зліталися орли України на цей заклик, на бій на смерть!

В цей час, Великого Свята й Великої тут нашої Матері України, звертається Вона до нас з цим закликом, а стогін тисячів козацьких могил повторює його за Нею.

Хайже в цей день, в наших серцях відгукнеться цей призив; хай стяг освячений в боротьбі, кровю наших братів охопить всіх нас із хвиль цієї боротьби:

Встане Україна
І розвіє тьму неволі,
Світ правди засвітить
І помоляться на волі
Невольничі діти.....

О. Олесь.

В КРОВАВІМ МОРІ І В ОГНІ.

Вітри і бурі весняні
Звалили камінь із могили,
В кровавім морі і огні
Її окраденy збудили.

В краєві нетлінній, чарівній
Вона розкрила очі сині.
Лани й ліси вклонились їй...
Воскресли мрії — Україні.

І мови рідної річки
Злились в одно широке море:
Дзвенять по рідному пташки,
І степ по рідном говоре!

Поглянеш в поле на жита:
Цвітуть в житах волошки сині.
А в небі — квітка золота!
Хіба не прапор України?!

І дзвони радісно гудуть:
„Минула наша ніч осіння"!
Нігде ні стогону не чуть,
Ні тихих скарг, ні голосіння.

Злетівсь на свято цілий світ
І слів, здивований, шукає.
І Чорне Море свій привіт
Гонцем крилатим посилає.

Шумлять смерекові ліси,
Кубань і Сян взялись за руки...
По вінця сповнені краси
Стоять степи, сади і луки.

Весна! Прекрасна чарівна,
Скрізь животворна, де не стане.
Очам здавалось, що вона
Уже ніколи не зовяне!

Погляньте — наші вояки
Хіба не „лицарі забуті?!"
Хіба не скелі — сі полки,
Хіба вони не з криці скуті?!

...В кровавім морі і огні
Її окраденy збудили...
Вітри і вихорі страшні
Її в повітрі закрутили.

Над Краєм дим пожеж і мла...
Внизу страшне крiваве море...
На хвилях плавають тіла...
Орач ланів своїх не оре...

Але Вона... Вона живе!
Її й з під неба голос чути!
І хто скує-життє нове,
Вітрами й бурями розкуте?

Читане на Святі Управи Союза Українських Журналістів і Письменників дня 22. січня с. р., присвяченім 5-тим роковинам проголошення самостійности У. Н. Р.

Василь Пачовський.

ДУМА

про Івана Цепка, Петра Шеремету і Стефана Мельничука.

Не орли злетіли з вітром зпоза Збруча
Чайку ратувати від хижацьких рук —
Іван Цепко отаман пре Ляхів як туча,
Шеремета в пень рубає, палить Мельничук.

Ударили в труби: хто живий до зброї!
Краща смерть, як ганьба сповнена у щерть!
Гей виросли зпід землі коло них герої:
Месть і кара, Ляхам кара — а зрадникам смерть!

Тече ляцька кровця — де летять загони,
Тече смола чорна — де зрадник поляг...
Сорок тисяч Поляків жене на здогони —
Утікайте, браття любі, смерть вам на пятах!

„За народ не страшно голови покласти!"
Крикнув Шеремета, гукнув Мельничук —
Не встиг Цепко отаман до гаю припасти,
Аж за ними й перед ними скорострільний гук.

Нум Ляхів стріляти! — нестало набою,
Кинулись рубати! — голови вічуть...
Але покотом падуть наші в лютім бою,
А з Івана отамана річеньки течуть...

Лягли головами усі в колі смерти,
Тільки двох зпід плечі вхопили до рук;
Йдуть в кайданах на їх суд, — смерти не відперти:
На смерть Петро Шеремета й Стефан Мельничук!

А як їх стріляли в Чорткові у суді
Блиснули як громом на весь рідний край,
Гордо чола підняли і з повної груді:
„Нехай живе Україна" — крикнули — „стріляй!"

З кровавого слова куля засвистала,
Та „око за око" дзвенькнула з оков
І убила нашу смерть — кайдани порвала
Та застрягла між катами в чолах їх голов...

НЕДОЛЯ РІДНОГО КРАЮ.

Ой за гори високої зимний вітер дує,
Ой як тяжко в Галичині наш нарід бідує.
Ой бідує там тяженько аж жаль спогадати,
Бо став там у Галичині лях-кат панувати.
Як зачали ляхи з жонду села рабувати,
То мусіли наші браття усьо покидати.
Все мусіли покидати, на Чехи кікати,
А теперка на чужині свій вік коротати.
В рідним краю все неволя і лях став там паном
І рабує людське добро, страшить криміналом.
Гей, браття Українці, жаль у серцю маймо,
Наших братів в Галичині чим мож спомагаймо.
Не цураймось і податку, що от наступає
І по кводру що місяця кождий най вкладає.
А по злиднях нам ще певно усміхнеться доля,
І утремо свої сльози, перейде недоля.
І вийде у бій Мазепа і Хмель з козаками
І ще колись погуляє з нашими катами.

Катерина Бобяк, з Честер, Па.

БЕЗСМЕРТНІ ДІТИ

„В Україну ідіть, діти!
В нашу Україну,
. . . .
Там найдете щире серце
І слово ласкаве,
Там найдете щиру правду!"
(Т. Шевченко).

Слова ті нашого генія, Тараса Шевченка, чули ви нераз, діточки, і в школі і на концертах, як виголошувано їх усе піднесеним голосом; а чи подумали ви глибше, чому з таким захопленнем їх висказується і до яких дітий!? — Послухайте!

Ясно світить сонічко... дитині весело-радісно... всміхається до родичів, грається в теплій хаті... щаслива!

Приходять лихі люди, забирають тата до тюрми, а мама з жалю хорує і вмирає, та лишає діти сиротами.

По довгім часі вертає батько з тюрми, але в краю переслідують його тіж лихі люди, що в тюрмі держали; тож загинув би разом із діточками, колиб не зважився піти в чужину і там шукати долі собі й дітям.

Туга за рідним краєм забиває нещасного емігранта... Конає... і погаслим голосом кличе своїх діточок, ...розказує їм минуле горе, дає гарні науки на будуче їх життє і шепоче застигаючими устами:

— В Україну ідіть, діти! В нашу Україну, попід тиню, сиротами, а я тут загину." — В останнє закликає дітий до повороту на свою землю, словами поета і вмираючи звертає зір у рідні сторони.

Вмер батько, а діти слухають його ради, вертають до своєї вітчини і живуть відповідно до науки та думок батька, а як доросли, переказують добрі ради родичів своїм дітям, і так діється дальше і дальше...

Так і з нами. — Повмирали предки наші, може й родичів деякі діточки не мають уже, але думки і слова померших не пішли в гріб разом із ними. — Ті думки і слова померших героїв та скитальців живуть у серцях дітий і жити-муть вічно.

Все на світі гине, тілько думки людські — ні!

Так і діти душі, великого нашого Мученика за правду, живуть і досі в наших умах і серцях; тому ми з таким розгаром повторюємо за Ним усі Його святі слова, та стараємося жити так, як Він учив.

Тільки чи всі українські діточки знають гарні науки-думи Тараса Шевченка? — Чи всі читали „Кобзаря"? — Як ні, то соромітьcя признати! Шукайте по всіх усюдах за „Світиком Дитини", а там певно найдете багато тиж любих Шевченкових безсмертних дітий—думок. Не дайте їм загинути, ні ходити „попід тиню сиротами", а вчініть волю незабутнього Батька: „привитайте щирим серцем". — Вони вам розкажуть „щиру правду"! Вони вас навчать любити Україну, як він любив і життє своє покласти за Неї, як богато синів Її!!

Закличте до Шевченка словами одного з другів ваших:

„Далеко десь, в будучих дня манить
[щось нас,
Щоб стати враз, як надійде наш слуш-
[ний час!...
Щоб лише крила розпялись,
Як в буйних орлів розрослись!
Ми щезнем ген, в голубій млі,
Де у розмріянім розгарі
Нашіптують сумеркам чари
Сяючі зорі — і вкрадем
В них перли-блески й рознесем,
Розсиплем всюди по землі!
Огнем розгріємо серця,
Щоби розбурхати мерця,
Щоби ожило в одну мить
Усе, що має жить!!

Соня Вевелка.

МОЛІТЬСЯ, ДІТИ...

(В день 61-их роковин Т. Шевченка).

Моліться, діточки, сегодня,
Моліться в сей святочний день!...
Моліть, щоб сила та Господня
Роздула в Вас Любов-Огень
До рідного Краю-Народу,
Й до тих нам рідних так могил,
В яких так много за Свободу
Лягло буйних Вкраїни сил... —
Моліться, діточки, сегодня!...

Остап Вільшина.

СИН ГУЦУЛЬСЬКИХ ГІР...

Я син буйної волі —
Я виріс серед гір,
Де буйно на сваволі
Шумить все темний бір...

Я син вільного роду,
Гірської син краси, —
Де змалку про свободу
Шумлять мені ліси...

Мій рід кайдан не знає,
Неволі не терпить. —
Свободу лиш кохає
Й лиш нею дорожить...

— — — — — — — —

Я син е Верховини,
Я син гуцульських гір —
Й кохаю від дитини
Лиш волю та простір...

ОСТАП ВІЛЬШИНА.

Роман Завадович.

ГЕЙ, ЯК ТИХО...

Гей, як тихо, як спокійно
З неба місяць споглядає;
Срібний усміх розсипає
Чародійно.
Як солодко, як пестливо
Ясні зорі шлють проміннє,
Як дріжить їх мерехтіннє
Приманчиво.
Як чарівно попід зводам
Над сніжистою землею
Іде тиша четверною
Тихим ходом.
Срібний сон пливе горою
З тихим сяйвом самоцвіту
І літа по всему світу
Чар спокою.

Іван Петрушевський.

ЧАРИ РІДНОГО КРАЮ.

„Як умру, то поховайте
Мене на могилі....."

заповів славний, незабутній півець України, бандура та ліра якого більш уже як пів віка співа на Україні. Шість десятків років не обірвали їх струн, не стерли їх півучости, хоча сам півець спить уже непробудимим сном у зеленій діброві, на високім кургані.

Мирно спить, небом одмічений великий поет, півець і художник, поборник волі України!

Одірваний від своєї рідної землі й засланий доОренбурґських диких степів, сумував колись Тарас Григорович по своїй отчизні, згадував вишневий садочок, любу убогу рідну хату, Дніпро ревучий, широкі рідні лани.

Сумувало серце, надривалось від жалю та бажання побачити рідний край і сльозами та кровю писав він свій заповіт:

Як умру, то поховайте
Мене на могилі...
...Щоб лани широкополі
І Дніпро і кручі....
Було видно.....

„Ясно світить сонце на Україні, тихий вітер як-би жартує з житом та вівсом, тихесенько колише явірину; в садочках цвітуть рожі, соняшники й инші квіти; гудуть та яблоні ломляться від овочів; бжоли то там то тут гудуть, прелітаючи з медом до своїх уликів: пташки співають... наше серце від радости тремтить, дивлячись на благодать Божу, яка розлита на Україні і зробила нашу землю тихим раєм, обітованим краєм.

А ми не знали цього раю, ми тікали від свого села, від рідної землі в великі міста та за кордони і не думали й не гадали, що прийдеться й нам, як бажав колись старий Тарас, мріяти, бодай, про те, щоби кості ми лягли у рідну землю. Ні південні теплі краї, ні розкішні чужі садиби, ні великі міста чужинців, ні тепла блакить чужого моря, не замінить нам рідної землі, тихого простору Дніпра, ласкавого подиху рідного вітру, який тихо колише наші ниви, ніжно голубить нас.

Нехай кождий загляне в свою душу, в своє серце і коли хоть трохи любить свою отчизну, то він прочитає там заповіт Шевченка:

Як умру, то поховайте....
На Вкраїні милій!

ЛЕВ ЗЇСТЬ ВОРОНУ

Други любі, присягнімо
Пімсту еще нині,
А здобудем собі волю
Й славу Україні.

Ось такую то ми пімсту
Мусим присягати,
Що ми кождий що місяця
Маєм кводра дати.

Щоб не було ні одного,
Що не сповнить того,
А покажем, що бажаєм
Свого, не чужого.

І не буде лях над нами
Довго панувати;
І не буде наших Братів
В неволі тримати.

Не чекаймо, коли Федак
Неволю відбуде,
А візьмім його на волю,
От нарід з нас буде.

І засвітить сонце правди
У нашу сторону,
А вже скоро той час прийде,
Що зїсть лев ворону.

І, вірте в то, Други любі,
Майте се на мысли:
Скоро зїсть лев ту ворону,
Лях скочить до Висли.

Тоді ми у нашім Львові
Будем панувати,
І будемо синьо-жовтий
Прапор величати.

Л. Хома.

Елленвилл, Па., 8. лютого, 1923.

Я. ВІЛЬШЕНКО.

ДО СТОВПІВ, ЩО ПІДПИРАЮТЬ НЕБО.

I.

Зелений садочок, сріблистий струмочок.
Лящить соловейко в калині,
Між цвітем барвистим хлопчина-дитина
В біленькій стоїть сорочині.

Стоїть, задумалось, вдаль зором послалось,
У небо голубе, безкрає:
„Гей, що там далеко за тою горою?"
Само так у себе питає.

І каже до себе: „Там певно вже небо
Залізні стовпи підпирають;
Гей, піду я поки ще рано, погляну,
Як тії стовпи виглядають!"

Сестричка так мила йому говорила,
Що небо підперте стовпами,
З часу того лине все гадка хлопятка
До них ген і мріями й снами.

„Я мушу їх взірти! Здивуються діти,
Як стану я їм повідати,
Які то стовпи ті широкії високі;
Сестричка здивується й мати!"

І в сю вже хвилину і сад і калина
Забуле й струмочок і цвіти,
Горить лиш бажанє єдине в дитини:
Стовпи сі залізнії взріти.

І бігом помчало, цвітки сколихало
І ось вже мандрує полями
Годину тай другу... З дороги вже ноги
Зболіли, та йде, йде без тями.

І вже на могилі. Хоч видно ца милі,
Стовпів не видати, лиш села...
„Вже сонце сідає, час в хату вертати,
Сестричка десь жде невесела!"

„Ще вдруге з сестрою ми ранком з росою
Підемо за сими стовпами!"
Сказало хлопятко, з могили скотилось
І знов вже мандру полями...

II.

Шляхом куряву вихор гонить,
До долу гне тополі,
У вітю дику пісню дзвонить,
Мов Див, віщун недолі.

Без свити йде хлопчина, босий,
На вихор не зважає,
Стрясає вихор зимні роси
І хлопця завертає:

„Куди ти, хлопче нерозважний?
Проміж чужих блукати?
Ой, не один уже відважний
Там мусів загибати!"

„Умер мій батько, вмерла мати,
Сирітою лишили,
Іду я в світ людей шукати,
Щоби добра навчили!"

„Ха, ха! Людей, добра шукати!
У світі їх не має,
Будеш світ він увесь блукати!"
Хлопчині вихор грає.

„Ні, ні! Найду!" — хлопчина каже.
„Не зломиш віри в мене!
Йду проти тебе, вихре-враже!"
Й ціпок стискає в жмені.

Гей, гей! Не рік, не два шукати
Далекими шляхами
Прийшло ся сироті-хлопяти
Людей, добра — світами!

Далеко, в стужі аж чужиній
Горячі Серця били,
Що серце ширеє хлопчини
На вік добром налили.

Він серце те шляхом тернистим
Поніс із злом на бій,
І словом закликав огнистим
До Правди всіх святої...

III.

В чужій чужині в самоті хати
Його недуга звалила,
Вже ангел смерти став розпинати
Над ним холодні крила.

Лежить недужий, лежить безсилий,
Та дух могутній, богатий,
По Україні ширяє милій
Понад садочки, над хати.

І лине, лине, аж де хатина,
Й садочок, відки шукати
Стовпів залізних бігла дитина,
Як жили батько ще й мати.

І лине, лине шляхами тими,
Малі де ноги ходили
Людей шукати проміж чужими,
Щоби добра научили.

„Гей, так багато я ще сказати
Бажав вам, милі брата,
Бажав би вам я всім передати
З серця любови багато.

Малим хлопятем я йшов шукати
Стовпів, що світ підпирають,
Дітям Вкраїни рад би вказати,
Де їх шукати всі мають.

Діти Вкраїни, цвіти Народа,
Стовпи сі треба вам знати;
Се Труд і Правда, Любов і Згода!
Ще йду, ще йду вам сказати!"

Підняв ся з ложа ще через силу:
„Я йду, до вас ще йду, діти!"
Тут ангел тихо розправив крила
І душу взяв у засвіти.

Його не стало, та клич пророчий
Лунає й буде лунати
І зерном добрим в серця діточі
По вік буде западати.

Снятин 23. II, 1921.

БІЄМЕ ПРАВДА!

Московська статистика людности вказує, що за минувші роки на кожду тисячку людий вмирало 90 (!) а родилося дітий 25 (!), значить населеннє Росії зменьшилось на кождій тисячці о 65 людий. Якби така сама ситуація потривала тільки 16 літ, то Росіяни вимерли би усі до одного. Давніще на кожду тисячку вмирало около 18 людий, а родилося дітий 45, значить людність збільшалися о 27 на кожду тисячку.

Коли кому сподобалась большевицька газдівка, то хай прочитає цей звіт. Числа не брешуть. Большевики ведуть Росію, а з нею Україну, стрімголов у пропасть.

*

За це, що кинула каменем у повозку, у якій їхав „Його Величество" начальник проклятої „Чеки", Поляк Дзержинські, засудили большевики 14-літну дівчину на смерть.

Оборонці внесли. спротив проти присуду на тій підставі, що дівчинка заражена сифілісом вже 5 літ. Значить була заражена як ще була дитиною девятьлітньою.

Слава комунізмови! Слава большевії, де діти стають проститутками! Чорт би вас усіх забрав проклятє, дияволське кодло! Мук на вас нема, отровники народніх мас!

*

Щоби винищити Індіян в Америці, Англійці розповсюдили між ними горівку і роздали коци, заражені віспою. Від того вигинули Індіяни.

Большевики винищують Росію розпустою, а Україну голодом і тифом. А де нарід здоровий і не хоче вмирати від повищих трох способів, там посилають „чеку" і розстрілюють усіх без розбору.

*

Щоби побудити себе до штучної веселости, народ виробляє самогонку і труїть себе і свої діти. Собі відбирає здоровле і вкорочує життє, а дітий приводить на світ каліками умовими і тілесними.

Не пора Москалеви й Ляхови а й самогонці служити!

*

Кого нам шкода то наших сердечних, добрих людий, які задурманені москвофільством, не хочуть видіти, що топляться разом з московським кораблем. Чи не бачите, браття, що в Росії діється. Чи не жаль вам міліонів вигублених людий? Чи не опинилась ціла Росія в руках справдішніх чортяк, які ведуть її у загибіль без виходу?

Чи можна сподіватись якої-небудь помочі від гниючого трупа? Чи не страшно заразитись від російської гнилі?

*

Деякі люди присилають просьби о складки на дзвони. Не пора тепер на дзвони, а на канони, кріси та кулі та на пропаганду визволення України! Як збудуємо українську державу, то виллємо великанський дзвін свободи і пішлемо до старого краю, щоби дзвонив могучу вістку про волю усім Українцям. Але покищо оставмо дзвони на пізнійше. Сторaз важніщі діла, які потребують нашої негайної помочі! **М.**

ДОПИСІ

ФИЛАДЕЛФІЯ, ПА.

На поміч Стрільцям.

На поміч Січовим Стрільцям в Чехословаччині зложили на руки Старшин 1-го Округа Січової Організації дальшу жертву з коляд слідуючі Сотні:

Сотня 6. Централія, Па., '30 дол.; Сотня 7. Вест Филаделфія, 14 долярів.

Суму 44 доляри переслано до управи тов. „Самопоміч" чеком Амерікен Експрес Ко.

Загальна сума грошей зібраних Січовиками Першого Окр. в Филаделфії в часі свят а переслана на поміч Січовикам в Чехословаччині виносить 744 доляри.

Михайло Стоколоса.

—o—

ЕЙКРОН, ОГАЙО.

Збірка на інвалідів.

З нагоди свят Рождества Христового зібралося кілька Українців і пішли з колядою на поміч укр. інвалідам. Ейкронські Українці не відмовлялись, а жертвували свої лепти як слідує: І. Цепко, В. Пільгуй, М. Філяс, М. Петруха, Олекса Кудера, Я. Іваницький, А. Мінько, Ол. Закревський, А. Ільчишин, Н. Українець, Е. Мельник, Н. Сорока, М. Говдун, С. Яцшик, І. Рафал, Д. Гриб, П. Мацик, С. Матвіїв, К. Сливчак, М. Хорощак, Т. Пенячек, Т. Мосіоский, В. Ворона, Г. Шпак, В. Когут, Н. Офт, Й. Новосельська, А. Онисько, У. Пекр, І. Дорош, Г. Малецький, К. Цепко, О. Цепко, В. Поливка, Н. Гацишин, Т. Шеремета, Т. Баран, Г. Сташків, І. Гурин по $1.00; І. Макаревич і Д. Витенько по $2.00; Л. Гаратор: 60 цнт.; Д. Мискало, Н. Марич, М. Гіряк, І. Шляхетка, Ю. Кудера, А. Даньків, П. Славич, С. Козловський, М. Борович, С. Пільо, Т. Кавчак, Г. Врункович, І. Бур, М. Сироїд, В. Брудкевич, М. Лисий, А. Котович, В. Пацкань, А. Сироїд, І. Мостинець по 50 цнт.; І. Подоляк 45 ц.; В. Мечківський 40 ц.; І. Салекі, М. Урза, А. Оленяк, С. Возняк, С. Гринишин, В. Глиста, С. Гринишин по 25 цнт.; Н. Н. 10. цнт. — Разом $56.30.

Із тої суми вислано для бувшого укр. посла Тимотея Старуха в Бережанах 5 дол. в регістрованім листі, 48 дол. для українських інвалідів через Банк гіпотечний у Львові, а оплата 3.20 дол.

В. Пільгуй.

—o—

ОБОРН, Н. И.

Складаймо народний податок!

Поважана Громадо! Чи ви забули за свій обовязок, котрий ви приймили на себе в той день, коли було віче, на котрім говорив др. Лука Мишуга про рідний край? Чи чулисьте, як там ляшня катує наших братів? Ми стали в той день такі горячі, що бажалисьмо бути в краю і відомстити кріваво польським катам. Але ми вже забули тепер. В нас тоді сила і відвага, як нас хто зворушить. Загрів нас знова делегат, М. Дейнека, котрий їздив до Філаделфії на Конгрес, якого вислало товариство „Запорожська Січ". Він пояснив справу, про котру чув як говорили на зїзді у Філялфії. І ми всі пристали як оден, що будем платити податок 25 ц. місячно. Але бачу тепер що нам те все не в голові. Ми тоді даємо, як нас хто загріє до чого.

Браття Українці! Встаньмо вже самі і подбаймо за наш обовязок! Я знаю, що ми вже досить загріті тими словами які все читаємо з газет і з листів від наших братів з краю. Не даймо ми, Українці американські, погибати нашим браттям в польських тенетах. Вони нас просять з краю: — Браття поможіть нам вирватись та освободитись! — Сповнім жеж їх просьбу і наложім на себе той маленький податок. 25 центів є і нема. Що маєм дати тут на „муншайн", даймо братови нашому на кулю для Ляха-ката!

Досі тільки одно товариство „Запороська Січ" не забуло за свій народний обовязок. Але одно товариство то мало, бо це ледви 65 членів! Братство св. Николая має до 200 членів. Не кажіть, що у З. С. самі Подоляки, та що Лемків ця справа не обходить. Як буде українська держава то ніяк не віддасть Лемківщини нікому! Лемківщина це західна твердиня Укіраїни!

Браття Українці! Станьмо всі разом! Ми оден нарід, чи то Лемко, чи Гуцул, чи Бойко, чи Подоляк. Ми всі діти Неньки-України! Вибралося на вічу комітет, котрий приймився подбати за справу. Казали, що будемо ходити по хатах. Але і комітет забув за це.

Тепер, якраз, пора, щоби сповнити діло. Я певний, що усі громадяни тільки ждуть на тее, щоби хтось зачав. Нехайжеж вибраний комітет подбає за цю справу, щоб не остали ми позаду других громад.

Максим Денега.

—o—

НЮ ЙОРК, Н. Й.

Збірка на старокраєві ціли.

Український Запомоговий Комітет „Броди" зібрав при ріжних нагодах і підчас коляди суму $380.00, котрі зістали вислані там де кождий з жертводавців собі бажав а то: на українсько гр.-кат. церков в Лешневі, на руки о. Юліяна Рудкевича, яко голови комітету відбудови церкви $250.00, на українську читальню в Лешневі, на руки комітету будови читальні, суму $100.00, на українську бурсу ім. М. Шашкевича в Бродах суму $30.00 на руки „Комітету Охорони Дітей і Молодіжи" в Бродах. Гроші зістали вислані чеками Амерікен Експрес Ком. по $50.00 ч. 24.447.98. 24.939.91. 24,744,-55. 24,447.99. 25,764.58; $30.00 ч. 33,-550,03; $100.00 Int. Agency ч. 36804.

Зложили на відбудову церкви:

Павло Ганчарик, Филип Матлай і Лука Небожинський по $25.00; Василь Карпець $20.00; Іван Карпець $15.00; Василь Гамернюк, Володимир Колісник, Стефан Горбатюк, Анна Будинська, Роман Горбатюк, Олекса Волович (Бофало), Стефан Волович (Бофало) і Евгеній Тимкович (Бофало) по $10.00; Максим Лівіцький (Бофало), Федорка Лобош (Бофало), Теод. Тимкович (Бофало), Іван Тимчишин (Бофало), Марія Возняк, Андрей Кудрик, Августин Колодій і Олекса Федоровський по $5.00; Франко Вовчук, Гнат Дачук, Іван Кіт, Франко Боращевич і Іван Небожинський по $2.00; Никола Франчук, Салька Турчин, Василь Коробило, Петро Боршевський, Андрей Руснак, Марія Коршмарська, Юлія Карпець, Василь Гамернюк і Броніслава Камінська по $1.00; Іван Шльонзак 50 цнт.; Чарнецький і Антін Кучерський по 25 цнт. — Разом $250.00.

Зложили на відбудову читальні в Лешневі і Бурси в Бродах:

Павло Ганчарик $14.50; Филип Матлай і Володимир Колесник по $10.00; Володимир Цісик $8.75; Стефан Шіпка і Іван Карпець по $6.00; Іван Небожинський $5.00; Іван Орлян і Стефан Горбатюк по $3.00; Марія Возняк, Броніслава Камінська, Іван Геба і Максим Явний по $2.00; Н. Малешівський $1.50; В. Кролмаль $1.25; Роман Горбатюк, М. Шівчук, М. Шарко, Іван Когут, Ольга Геба (8 літ), Р. Шарко, Д. Савіцький, М. Климків, Дмитро Гавяк, Іван Флевич, Юлія Блашків, Катерина Ольхова, Михаїл Шанон, Василь Вітрик, Катерина Горбова, Дмитро Кравченко, Іван Корнюк і Мирон Сурмач по $1.00; Іван Кубарик, М. Слобіцький, Ю. Kозанський і Р. Гладкий по 50 цнт.; Ю. Ленюк і Петро Дудак по 25 цнт.

В Бофало зложили: Лука Качор, Ст. Войтович, Олекса Волович і Максим Левіцький по $5.00; Стефан Юзьбак і Гриць Войтович (8 літ) по $2.00; Іван Кравчук $1.00.

В Невірку зібрав Захарко Літвінський: Іван Кіт $2.00; Захарко Літвінський, Михаїл Літвинський, Петро Грицишин і Микола Дольник по $1.00; Филип Глаткий, А. Степчук і Вассерман (Жид) по 50 цнт.—Разом $130.00. На церкву $250.00. — Загальна сума зібрана $380.00.

Оплату почтову і банкову оплатив комітет власними датками. За всі щирі жертви, Комітет складає сердешне українське спасибі.

Укр. Зап. Комітет „Броди".

PROVIDENCE, R. I.

Позір! Українська громадо в Провіден і околиць, Позір!

В СУБОТУ, ДНЯ 17. МАРЦЯ
о годині 7.30 вечером

Українська Громада на South Providence, R. I. відограє українську штуку в трох діях

ОХ! ТА НЕ ЛЮБИ ДВОХ

в українській церковній гали під ч. **45 Pilgrim St., South Providence, R. I.**

ВСТУП 35 ЦЕНТІВ.

Аматори стараються як найкраще вивязатися з тій ролі, щоби вдоволити публику. Весь дохід призначений на укінчення своєї власної української хати. Село дорогою запрошуємо всіх щирих земляків і просимо прибути на виставу.

59,61 КОМІТЕТ.

ЛИСТ З КРАЮ.

Як біdують наші студенти.

Львів, дня 1. лютого 1923.

Дорогий Дядьку!

Щиро-сердечно дякую Вам за присланий лист і за фотографію. Писав я до Вас давнійше, на жаль Ви мойого листа не отримали. В нім представив я Вам коротко свою історію; та коли він десь загинув, то я постараюсь Вам в тім дещо про себе сказати.

Маю тепер 25 літ. Скінчив я перед війною гімназію, ну і розуміється з вибухом війни стрінула мене та сама доля, що майже всіх наших мущин. Мене забрали до війска і на фронт. Не буду Вам описувати, що я перебув на війні, бо се навіть не дасться описати, — зрештою Ви і так багато про ню читали. В 1918 р. був я вже кадетом і коли розпалась Австрія, я вже як офіцер зголосився до української армії: Весь час на фронті: три рази був я ранений. Раз в ліву руку, раз в праву ногу, а раз дуже тяжко в твар, бо перетяло мені язик і повибивало зуби. Се було в червни 1919 р., тоді, коли наша армія перед Поляками уступила за Збруч широку Україну. Тяжко раненого мене також там забрали. Коли я вилічився, знов пішов на фронт. Пізнійше, коли галицька армія хорувала на тиф, стрінуло мене це саме і я перехорував чотири рази на тиф. По розбиттю і знищенню Галицької Армії повернув я майже до краю знищений і обезсилений домів. Та прийшовши домів, — очам моїм представився страшний вид. Се було в маю 1920 р. Війна все знищила до чиста. Родичі з дітьми мешкали в якійсь буді, страшні, обезсилені, ходили як які марева. Я бачив вже тоді, що помочі від них нема що мені жадати.

Другого дня зявились за мною польські жандарми. Я утік в ліс і так тягнулось ціле літо. Що днини за мною приходили. Я блукав по лісі як якій звір, та вкінці розпука довела мене до цього, що я почався носити з гадкою самовбийства. І мало вже до того бракувало. На якийсь час завитала була до мене надія, що не довго. Зближалася зима — а з нею зближалося моє нещастє. Мене Поляки зловили і сильно побили та кинули в тюрму. По якімсь часі мене випустили, щоб в недовзі знова арештували. І так постійно. Не маючи виходу, поїхав я осению 1921 р. до Львова і записався на тайний український університет, бо на польський я не хотів записуватись. Але і там я не довго посидів. Не маючи гроший і помочі з дому мусів поїхати знова кудись на село на лекцію. Та лиш вказався я до дому, мене знова арештовано. В тюрмі сильно перестудився і довший час перележав опісля хорий. По виздоровленню почав я учитись права. В осени 1922 р. перед виборами поїхав я до Львова здавати іспит. Та лиш я приїхав зараз арештовано мене і я знова висидів цілий місяць. А скільки мук в тюрмі? По виході з тюрми почав я серед холоду і голоду учитись. 27. січня сего року я здав перший правничий іспит і тепер ходжу до гандлевої академії. В ночи з 28. на 29. січня сего року була у мене ревізія, але якось полишили мене в спокою.

Дорогий Дядьку! Ви певно здивувались, а може й і смішно Вам стало, як я написав до Вас за долярами. Воно знаете звісно як каже приповідка „ситий голодного не знає". Не з розкоші я до Вас писав за ними, а з горя і з розпуки. Мешкаю тепер у Львові. В хаті зимно як в ледівні, бо не палилось ще тої зими і не буде палитись, бо нема за що того палива купити. Жию одною гербатою і ходжу як дід. У нас страшенна дорожня. Пришлють мені часом з дому тих кілька тисяч, то не знаю що з ними зробити. Чи хату оплатити, чи яку книжку купити. Хоч пропадь від разу. А ту зачав я вже тую науку тай хотів би її докінчити, та здається нім що буде, то треба буде сконати. Зближаються великодні свята. Хто знає, де я ще опинюсь, а до дому встидаюсь навіть заїхати, бо виглядаю як жебрак, тай на що мають люде сміятись. Лучше вже бідити між чужими, де мене ніхто не знає.

Оттак я вкоротці оповів Вам свою нещасну історію. Це не все. Щоб хотів все описати, то це дуже довго тревалоби і слів мені не старчилоби. А друге знова — що то поможе хвалитись своєю бідою?

Що більше коло Вас чувати? Як Ваше здоровлячко. Що роблять Ваші діточки і Дядина? Хочете від мене фотографії? Дуже радо піславби я Вам її, — на жаль не маю, бо підчас ревізій всьо мені Поляки позабирали, а щоб тепер відфотографуватись, то не маю грошей. Може коли пізнійше.

Тепер здоровлю Вас щиренько, Дядину і Ваші діточки, цілую всіх та бажаю Вам всего найкращого. **Павло.**

UKRAINIAN CHORUS WINS HIGH PRAISE IN BUFFALO, N. Y.

EFFECTIVE STAGE SETTINGS

The famous Ukrainian National Chorus with Prof. Alexander Koshetz conductor, appeared in Elmwood Music Hall last evening under the local management of Musical Arts—Bessie Bellanca.

This chorus has created a furore during its present American tour, winning the most extravagant praise, all of which was justified, according to their singing last evening. Choral effects that where like those of an orchestra, a full throated tonal beauty that was phenomenal, and a sugary sweetness in pianissimo work combined with vigor of attacks and artistic phrasing, all testified not noly to native musical intelligense, but a training which has left nothing to be desired.

The effective stage settings with gorgeous Persian rugs in rose shades, made a stunning background for the picturesque costumes of both men and women of the chorus, and shaded lights in the same color scheme added to the charming effect.

The opening number, "Our Lady of Potchaiv," by Leontovich, was sung with a richness of organ tones that made it one of the finest offerings of the evening. Other delightful part songs by Stetzenko, Stupnitsky and a captivating number by Leontovich, which was sung with vivacity of style, won great applause.

In the second group, "Evening," by Koshetz, was done with exquisite delicacy. A young tenor sang the solo parts with such beauty of voice that he was accorded flattering appreciation. Another vocal gem was a lullaby, Barvinsky-Koshetz, in which a young girl with a pure lovely contralto sang the solo. This number had to be repeated.

In other numbers the freshness of the voices, the response the singers gave to Prof. Koshetz's directing won them further plaudits. Prof. Koshetz was tendered a handsome floral offering.

(Buffalo Courier, Feb. 21, 1923).

ПРОСЬБА О СКЛАДКУ НА ЧИТАЛЬНЮ

Дуліби, в січни 1923.

Родимці! Виділ читальні „Просвіти" в Дулібах, звертаєсь до вас із щирим проханнем: поможіть! Тепер власне працюємо над укінченнем читальняного дому, що його зачалисьмо еще в 1913 р. Але страшно боремось з браком гроша, бо щоби його укінчити то нині треба нам 2 і пів міліона марок. Проте удаємося до вас, наші краяни і просимо, щобисьте були ласкаві зібрати поміж собою збірку, тай присдати у грошевім листі, бо доляри у нас нині 35.000 марок за доляра. В селі тепер біда. Поляки зарядили бранку до війска, але хлопці не хочуть іти до бранки. Вже другий раз прийшло до села війско щоби виловити хлопців, але до нині ані одного не зловили. Шукаючи за хлопцями по соломах, пробили одному баґнетом ногу наскрізь через холяву, але мимо того той хлопець ані не зойкнув. Тим хлопцем є Дмитро Баглай, син Яця. Люди терплять, бо мусять власним коштом утримувати війско, видавати богато фошпанів. Вже через два місяці що ночи мусимо давати по 18 вартівників. Однак мимо того терпеливо все переносимо, а хлопців не видамо! Мимо так страшних переслідувань, наша читальня приготовлялась до концерту в честь „Просвіти" але старосто заборонило.

Здоровимо Вас сердечно.

ЗА ВИДІЛ ЧИТАЛЬНІ:

о. Т. Приймa, Гала Приймова, Гринь Вишиваний, Юрко Герец, Панько Баглай, Стефан Антоник, Стефан Тарнавський, Богдан Горин.

Дорогі Земляки! Це вже другий раз наші заокеанські браття простягають до нас руки о поміч. Не будьмо глухими на їх прохання. Пів дня праці для нас не є нічого великого, а для них буде велика поміч. Як нам пишуть в листах, то в нашім селі настрій дуже патріотичний. Люди тримаються бадьоро. Мусимо знати, що вони тільки в читальни черпають ту народну свідомість і силу духа. Най кождий з нас пригадає собі, чи вчили нас в школі національної свідомости? Ніяк ні, а хиба польських краковяків. Мусимо признати, що тільки в читальни ми набралися українського духа і гарту.

До тепер тимчасовий комітет зібрав $60.00. По $10.00 зложили: Микита Геречь, Михайло Бойко і Варвара Касян; по $5.00: Сень Хандога, Михайло Шіпра, Микола Солтан, Михайло Іванів, Гринь Баглай, Петро Вишиваний і Володко Вишиваний. Дальші жертви проситься односільчан з Дітройт, Перт Амбой і других міст слати до: Mike Gerecz, 89 Colombia St., New York, N. Y. або Sam Chandoha, 570 Ave. A, Bayonne, N. J.

ЗА ТИМЧАСОВИЙ КОМІТЕТ:
Сень Хандога, Микита Геречь.

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА".